

DIREKTIVA SAVETA EU 2001/55/EC
**O MINIMALNIM STANDARDIMA ZA DODELU PRIVREMENE ZAŠTITE U
SLUČAJU MASOVNOG PRILIVA RASELJENIH LICA I O MERAMA ZA
UNAPREĐENJE RAVNOTEŽE MEĐU DRŽAVAMA ČLANICAMA U NAPORIMA
ZA PRUŽANJE POMOĆI PRI PRIJEMU TAKVIH LICA I SNOŠENJU POSLEDICA
TOG PRIJEMA¹**

SAVET EVROPSKE UNIJE,

Uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Evropske zajednice, a naročito tačku 2(a) i (b) člana 63. ovog ugovora,

Uzimajući u obzir predlog Komisije,²

Uzimajući u obzir mišljenje Evropskog parlamenta,³

Uzimajući u obzir mišljenje Ekonomskog i socijalnog komiteta,⁴

Uzimajući u obzir mišljenje Komiteta regiona,⁵

Imajući na umu sledeće:

(1) Priprema zajedničke politike azila, uključujući zajednička evropska rešenja u oblasti azila, sastavni je deo cilja Evropske unije da se postepeno uspostavi područje slobode, bezbednosti i pravde, otvoreno za ona lica koja, prinuđena okolnostima, opravdano traže zaštitu u Evropskoj uniji.

(2) Slučajevi masovnog priliva raseljenih lica koja ne mogu da se vrate u svoju državu porekla, poslednjih godina poprimili su znatnije razmere u Evropi. U tim slučajevima može biti neophodno uspostavljanje posebnih programa kojima bi im se pružila hitna privremena zaštita.

(3) U zaključcima koji se odnose na lica raseljena zbog sukoba u bivšoj Jugoslaviji, koje su usvojili ministri nadležni za pitanja imigracije na svojim sastancima 30. novembra i 1. decembra 1992. godine u Londonu i 1. i 2. juna 1993. godine u Kopenhagenu, države članice i institucije Zajednice izrazile su svoju zabrinutost zbog situacije raseljenih lica.

(4) Dana 25. septembra 1995. godine, Savet je usvojio Rezoluciju o podeli tereta u vezi sa prijemom i privremenim boravkom raseljenih lica,⁶ a 4. marta 1996. godine usvojio je Odluku 96/198/JHA o postupku upozorenja i postupanju u slučaju vanrednih situacija za podelu tereta u vezi sa prijemom i privremenim boravkom raseljenih lica.⁷

(5) Akcioni plan Saveta i Komisije od 3. decembra 1998. godine⁸ predviđa ubrzano usvajanje minimalnih standarda za dodelu privremene zaštite raseljenim licima iz trećih zemalja koja ne mogu da se vrate u svoje države porekla, i mera za unapređenje ravnoteže među državama članicama u naporima za pružanje pomoći pri prijemu i snošenju posledica prijema raseljenih lica, u skladu sa Ugovorom iz Amsterdama.

(6) Dana 27. maja 1999. godine, Savet je usvojio zaključke o raseljenim licima sa Kosova. Tim zaključcima se od Komisije i država članica traži da izvuku pouke iz svoje reakcije na Kosovsku krizu, kako bi utvrdile mere u skladu sa Ugovorom.

(7) Evropski savet je na svom specijalnom zasedanju 15. i 16. oktobra 1999. godine u Tampereu potvrdio potrebu da se postigne dogovor o pitanju privremene zaštite raseljenih lica na bazi solidarnosti među državama članicama.

(8) Neophodno je, stoga, da se ustanove minimalni standardi za pružanje privremene zaštite u slučaju masovnog priliva raseljenih lica i da se preduzmu mere kako bi se uspostavila ravnoteža među državama članicama u naporima za pružanje pomoći pri prijemu i snošenju posledica prijema tih lica.

(9) Ti standardi i mere povezani su i međuzavisni iz razloga vezanih za delotvornost, koherentnost i solidarnost, a naročito zato da bi otklonili rizik sekundarnih kretanja. Trebalo bi zato da budu doneti u jedinstvenom pravnom instrumentu.

(10) Ta privremena zaštita treba da bude usklađena sa međunarodnim obavezama država članica u pogledu izbeglica. Ona naročito mora da bude bez štete po priznavanje izbegličkog statusa shodno Ženevskoj konvenciji od 28. jula 1951. godine o statusu izbeglica, koja je izmenjena i dopunjena Protokolom iz Njujorka od 31. januara 1967. godine, a koju su ratifikovale sve države članice.

(11) Mandat Visokog komesarijata Ujedinjenih nacija za izbeglice u pogledu izbeglica i drugih lica kojima je potrebna međunarodna zaštita treba da bude poštovan, a Deklaracija br. 17, u prilogu Završnog akta uz Ugovor

¹ Direktiva je sačinjena u Briselu 20. jula 2001. godine; *Službeni list Evropske zajednice* (OJ L 212, 7. 8. 2001).

² OJ C 311 E, 31. 10. 2000, str. 251.

³ Mišljenje dato 13. marta 2001. godine (još uvek nije objavljeno u *Službenom listu*).

⁴ OJ C 155, 29. 5. 2001, str. 21.

⁵ Mišljenje dato 13. juna 2001. godine (još uvek nije objavljeno u *Službenom listu*).

⁶ OJ C 262, 7. 10. 1995, str. 1.

⁷ OJ L 63, 13. 3. 1996, str. 10.

⁸ OJ C 19, 20. 1. 1999, str. 1.

iz Amsterdama, o članu 63. Ugovora o osnivanju Evropske zajednice – kojim je predviđeno da se sa Visokim komesarijatom Ujedinjenih nacija za izbeglice i drugim relevantnim međunarodnim organizacijama obavljaju konsultacije o pitanjima u vezi sa politikom azila – treba da stupi na snagu.

(12) U samoj je prirodi minimalnih standarda da države članice imaju ovlašćenje da uvedu ili zadrže povoljnije odredbe za lica koja uživaju privremenu zaštitu, u slučaju masovnog priliva raseljenih lica.

(13) S obzirom na izuzetan karakter odredaba koje su utvrđene ovom direktivom, radi rešavanja pitanja masovnog priliva, ili predstojećeg masovnog priliva raseljenih lica iz trećih zemalja koja ne mogu da se vrate u svoje države porekla, zaštita koja se pruža treba da bude ograničenog trajanja.

(14) Postojanje masovnog priliva raseljenih lica treba da bude utvrđeno odlukom Saveta, koja treba da bude obavezujuća u svim državama članicama u vezi sa raseljenim licima na koja se Odluka odnosi. Takođe treba utvrditi uslove za prestanak važenja Odluke.

(15) Treba utvrditi obaveze država članica u pogledu uslova prihvata i boravka lica koja uživaju privremenu zaštitu u slučaju masovnog priliva raseljenih lica. Te obaveze treba da budu pravične i da pružaju odgovarajući nivo zaštite tim licima.

(16) U vezi sa postupanjem prema licima koja uživaju privremenu zaštitu u skladu sa ovom direktivom, države članice su vezane obavezama u skladu sa instrumentima međunarodnog prava čije su one potpisnice i koji zabranjuju diskriminaciju.

(17) Države članice treba da, u dogovoru sa Komisijom, sprovedu odgovarajuće mere kojima će se obezbediti da se u obradi ličnih podataka poštuju standardi zaštite u skladu sa Direktivom 95/46/EC Evropskog parlamenta i Saveta od 24. oktobra 1995. godine o zaštiti pojedinaca u vezi sa obradom ličnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka⁹.

(18) Treba da budu utvrđena pravila kojima se uređuje pristup postupku azila u kontekstu privremene zaštite u slučaju masovnog priliva raseljenih lica, u skladu sa međunarodnim obavezama država članica i sa Ugovorom.

(19) Treba predvideti načela i mere kojima se reguliše povratak u državu porekla, kao i mere koje treba da preduzmu države članice u vezi sa licima čija je privremena zaštita prestala.

(20) Treba predvideti mehanizam solidarnosti čija je svrha da doprinese postizanju ravnoteže među državama članicama u naporima za pružanje pomoći pri prijatu i snošenju posledica prihvatanja raseljenih lica u slučaju masovnog priliva. Mehanizam treba da se sastoji iz dve komponente. Prva je finansijska, a druga se tiče samog prihvatanja lica u državama članicama.

(21) Ostvarivanje privremene zaštite treba da prati administrativna saradnja između država članica, uz vezu sa Komisijom.

(22) Neophodno je odrediti kriterijume za isključenje određenih lica iz privremene zaštite u slučaju masovnog priliva raseljenih lica.

(23) S obzirom da ciljeve predložene akcije države članice ne mogu ostvariti u dovoljnoj meri, naime utvrđivanje minimalnih standarda za pružanje privremene zaštite u slučaju masovnog priliva raseljenih lica i mera za unapređivanje ravnoteže među državama članicama u naporima za pružanje pomoći pri prijemu i snošenju posledica prijema tih lica i stoga što oni, zbog razmera ili efekata predložene akcije, mogu bolje da budu postignuti na nivou Zajednice – Zajednica može da usvoji mere u skladu sa načelom supsidijarnosti utvrđenim u članu 5. Ugovora. U skladu sa načelom proporcionalnosti utvrđenim tim članom, ova direktiva ne ide dalje od onoga što je neophodno da bi se ti ciljevi postigli.

(24) U skladu sa članom 3. Protokola o položaju Ujedinjenog Kraljevstva i Irske, u dodatku Ugovora o Evropskoj uniji i Ugovora o osnivanju Evropske zajednice, Ujedinjeno Kraljevstvo je uputilo obaveštenje, u pismu od 27. septembra 2000. godine, o svojoj želji da učestvuje u usvajanju i primeni ove direktive.

(25) Shodno članu 1. navedenog protokola, Irska ne učestvuje u usvajanju ove direktive. Shodno tome i bez štete po član 4. gore pomenutog protokola, odredbe ove direktive se ne odnose na Irsku.

(26) U skladu sa članovima 1. i 2. Protokola o položaju Danske, u dodatku Ugovora o Evropskoj uniji i Ugovora o osnivanju Evropske zajednice, Danska ne učestvuje u usvajanju ove direktive, i stoga nije obavezana njome niti podleže njenoj primeni,

USVOJIO JE OVU DIREKTIVU:

POGLAVLJE I OPŠTE ODREDBE

Član 1.

Cilj ove direktive jeste uspostavljanje minimalnih standarda za pružanje privremene zaštite u slučaju masovnog priliva raseljenih lica iz trećih zemalja koja ne mogu da se vrate u svoje države porekla i uspostavljanje ravnoteže među državama članicama u naporima za pružanje pomoći pri prijemu i snošenju posledica prijema takvih lica.

⁹ OJ L 281, 23. 11. 1995, str. 31.

Član 2.

Za potrebe ove direktive:

(a) „privremena zaštita“ je postupak posebne prirode kojim se, u slučaju masovnog priliva ili predstojećeg masovnog priliva raseljenih lica iz trećih zemalja koja ne mogu da se vrate u svoju državu porekla, takvim licima pruža hitna i privremena zaštita, naročito ako postoji i rizik da neće biti moguće da se taj priliv obradi kroz sistem azila bez negativnih posledica po njegovo efikasno funkcionisanje, a u interesu lica o kojima je reč i drugih lica koja traže zaštitu;

(b) „Ženevska konvencija“ je Konvencija o statusu izbeglica od 28. jula 1951. godine, koja je izmenjena i dopunjena Protokolom iz Njujorka od 31. januara 1967. godine;

(c) „raseljena lica“ su državljani neke treće zemlje ili lica bez državljanstva koja su morala da napuste svoju državu porekla ili region porekla, ili su evakuisana, naročito kao reagovanje na apel međunarodnih organizacija i ne mogu da se vrate u uslovima bezbednosti i trajno, zbog situacije koja vlada u toj zemlji, a koja mogu potpasti pod delokrug člana 1(A) Ženevske konvencije ili drugih međunarodnih ili nacionalnih instrumenata koji daju međunarodnu zaštitu, naročito:

(i) licima koja su napustila područja oružanog sukoba ili endemskog nasilja, i

(ii) licima koja su pod ozbiljnim rizikom od/ ili su bila žrtve sistematskog ili opšteg kršenja svojih ljudskih prava;

(d) „masovni priliv“ je dolazak velikog broja raseljenih lica u Zajednicu, koja dolaze iz određene države ili geografskog područja, bez obzira na to da li je njihov dolazak u Zajednicu bio spontan ili potpomognut, npr. programom za evakuaciju;

(e) „izbeglice“ su državljani neke treće zemlje ili lica bez državljanstva u smislu člana 1(A) Ženevske konvencije;

(f) „maloletnici bez pratnje“ jesu državljani neke treće zemlje ili lica bez državljanstva mlađa od osamnaest godina života, koja stižu na teritoriju država članica bez pratnje odraslog lica odgovornog za njih, bilo zakonski ili na osnovu običaja, i to sve dok takvo lice efektivno ne preuzme staranje o njima; ili maloletnici koji su ostali bez pratnje roditelja ili staratelja nakon ulaska na teritoriju država članica;

(g) „dozvola boravka“ je bilo koja dozvola ili ovlašćenje koje izdaju vlasti države članice dozvoljavajući državljanima treće zemlje ili licima bez državljanstva da borave na njenoj teritoriji, a ima formu koja je predviđena zakonodavstvom te države;

(h) „sponzor“ je državljanin neke treće zemlje koji uživa privremenu zaštitu u državi članici u skladu sa odlukom donetom prema članu 5, i koji želi da mu(joj) se pridruže članovi porodice.

Član 3.

1. Privremena zaštita biće bez štete po priznavanje statusa izbeglice po Ženevskoj konvenciji.
2. Države članice će primeniti privremenu zaštitu uz dužno poštovanje ljudskih prava i osnovnih sloboda i svojih obaveza u pogledu zabrane vraćanja ili proterivanja.
3. Uspostavljanje, ostvarivanje i prestanak privremene zaštite biće tema redovnih konsultacija sa Visokim komesarijatom Ujedinjenih nacija za izbeglice (UNHCR) i drugim relevantnim međunarodnim organizacijama.
4. Ova direktiva se ne primenjuje na lica koja su prihvaćena u skladu sa programima privremene zaštite pre njenog stupanja na snagu.
5. Ova direktiva ne utiče na isključivo pravo država članica da usvoje, ili zadrže povoljnije uslove za lica obuhvaćena privremenom zaštitom.

POGLAVLJE II TRAJANJE I SPROVOĐENJE PRIVREMENE ZAŠTITE

Član 4.

1. Bez štete po član 6, privremena zaštita traje godinu dana. Osim ukoliko nije prekinuta pod uslovima koje propisuje član 6(1b), može se automatski produžavati za periode od šest meseci najviše do godinu dana.
2. U onim slučajevima u kojima i dalje postoje razlozi za privremenu zaštitu, Savet može da odluči kvalifikovanom većinom na predlog Komisije, koja će takođe ispitati svaki zahtev države članice da Komisija podnese predlog Savetu, da produži tu privremenu zaštitu do jedne godine.

Član 5.

1. Postojanje masovnog priliva raseljenih lica utvrđuje se odlukom Saveta koju usvoji kvalifikovana većina na predlog Komisije, koja će takođe ispitati svaki zahtev države članice da Komisija podnese predlog Savetu.
2. Predlog Komisije sadrži barem:
 - (a) opis konkretnih grupa lica na koja će se privremena zaštita primenjivati;
 - (b) datum kada će privremena zaštita stupiti na snagu;
 - (c) procenu obima kretanja raseljenih lica.
3. Odlukom Saveta uvodi se privremena zaštita za raseljena lica na koja se Odluka odnosi, u svim državama članicama, u skladu sa odredbama ove direktive. Odluka sadrži barem:
 - (a) opis konkretnih grupa lica na koja će se privremena zaštita primenjivati;
 - (b) datum kada će privremena zaštita stupiti na snagu;
 - (c) informacije dobijene od država članica o njihovom kapacitetu prihvata;
 - (d) informacije dobijene od Komisije, UNHCR-a i drugih relevantnih međunarodnih organizacija.
4. Odluka Saveta biće zasnovana na:
 - (a) ispitivanju situacije i obimu kretanja raseljenih lica;
 - (b) oceni uputnosti uspostavljanja privremene zaštite, uzimajući u obzir potencijal za pomoć u vanrednim situacijama i delovanje na terenu, ili neadekvatnost takvih mera;
 - (c) informacijama dobijenim od država članica, Komisije, UNHCR-a i drugih relevantnih međunarodnih organizacija.
5. Evropski parlament će biti obavešten o odluci Saveta.

Član 6.

1. Privremena zaštita prestaje:
 - (a) kada bude dostignut maksimum trajanja, ili
 - (b) u bilo koje vreme, odlukom Saveta koju usvoji kvalifikovana većina na predlog Komisije, koja će takođe ispitati svaki zahtev države članice da Komisija podnese predlog Savetu.
2. Odluka Saveta biće zasnovana na utvrđenoj činjenici da je situacija u državi porekla takva da dozvoljava siguran i trajan povratak onima kojima je dodeljena privremena zaštita, uz dužno poštovanje ljudskih prava i osnovnih sloboda, i obaveza država članica u pogledu zabrane vraćanja ili proterivanja. Evropski parlament će biti obavešten o odluci Saveta.

Član 7.

1. Države članice mogu da produže privremenu zaštitu, kao što je predviđeno ovom direktivom, na dodatne kategorije raseljenih lica pored onih na koje se primenjuje odluka Saveta iz člana 5, u onim slučajevima u kojima su oni raseljeni iz istog razloga, i iz iste države ili istog regiona porekla. Države članice će o tome odmah obavestiti Savet i Komisiju.
2. Odredbe članova 24, 25. i 26. ne primenjuju se na korišćenje mogućnosti iz stava 1, sa izuzetkom strukturne podrške uključene u Evropski fond za izbeglice osnovan Odlukom 2000/596/EC,¹⁰ u skladu sa uslovima utvrđenim tom odlukom.

POGLAVLJE III

OBAVEZE DRŽAVA ČLANICA PREMA LICIMA KOJA UŽIVAJU PRIVREMENU ZAŠTITU

Član 8.

1. Države članice usvojiće neophodne mere kako bi licima koja uživaju privremenu zaštitu obezbedile dozvole boravka za sve vreme trajanja zaštite. U tu svrhu biće izdati dokumenti, ili drugi ekvivalentni dokazi.
2. Bez obzira na rok važenja dozvola boravka iz stava 1, tretman koji su države članice odredile licima koja uživaju privremenu zaštitu ne može biti manje povoljan od onoga utvrđenog članovima 9. do 16.
3. Države članice će, ako je neophodno, obezbediti licima koja treba da budu primljena na njihovu teritoriju radi pružanja privremene zaštite sve olakšice za pribavljanje neophodnih viza, uključujući tranzitne vize. Formalnosti moraju da budu svedene na minimum zbog hitnosti situacije. Vize treba da budu besplatne, ili da njihova cena bude svedena na minimum.

Član 9.

¹⁰ OJ L 252, 6. 10. 2000, str. 12.

Države članice će obezbediti licima koja uživaju privremenu zaštitu dokument, na jeziku za koji postoji verovatnoća da će ga razumeti, u kome se jasno navode odredbe koje se odnose na privremenu zaštitu, a koje su od značaja za njih.

Član 10.

U cilju omogućavanja efikasne primene Odluke Saveta iz člana 5, države članice će registrovati lične podatke iz Aneksa II, tačka (a), u vezi sa licima koja uživaju privremenu zaštitu na njihovoj teritoriji.

Član 11.

Država članica primiće nazad na svoju teritoriju lice koje uživa privremenu zaštitu ukoliko pomenuto lice ostane na teritoriji druge države članice, ili nastoji da bez ovlašćenja uđe na teritoriju druge države članice, tokom perioda obuhvaćenog Odlukom Saveta iz člana 5. Države članice mogu, takođe, na osnovu bilateralnog sporazuma, odlučiti o tome da se ovaj član ne primenjuje.

Član 12.

Države članice će odobriti, za period koji ne prevazilazi period privremene zaštite, licima koja uživaju privremenu zaštitu da se angažuju u aktivnostima zapošljavanja ili samozapošljavanja, shodno pravilima koja važe za profesiju, kao i u aktivnostima u vidu obrazovnih mogućnosti za odrasle, stručnog obrazovanja, i praktičnog iskustva uz rad. Iz razloga vezanih za mere tržišta rada, države članice mogu dati prednost državljanima EU i državljanima država obavezanih Sporazumom o Evropskoj ekonomskoj zoni, kao i državljanima trećih zemalja koji legalno borave i primaju naknadu za nezaposlene. Primenjuje se opšti zakon na snazi u državama članicama koji se odnosi na naknade za rad, pristup sistemima socijalnog osiguranja koji su vezani za aktivnosti zapošljavanja ili samozapošljavanja, kao i druge uslove zapošljavanja.

Član 13.

1. Države članice staraju se o tome da lica koja uživaju privremenu zaštitu imaju pristup odgovarajućem smeštaju ili, ako je neophodno, dobiju sredstva za rešavanje stambenog pitanja.
2. Države članice će predvideti da lica koja uživaju privremenu zaštitu, ako nemaju dovoljno sredstava, primaju neophodnu pomoć u smislu socijalnog staranja i sredstava za život, kao i za zdravstvenu negu. Bez štete po stav 4, pomoć neophodna za zdravstvenu negu obuhvatiće barem hitnu pomoć i osnovno lečenje bolesti.
3. U onim slučajevima u kojima su lica koja uživaju privremenu zaštitu angažovana u aktivnostima zapošljavanja ili samozapošljavanja, pri određivanju predloženog nivoa pomoći uzimaće se u obzir njihova sposobnost da zadovolje sopstvene potrebe.
4. Države članice obezbeđuju neophodnu medicinsku ili drugu pomoć licima koja uživaju privremenu zaštitu, a koja imaju posebne potrebe, kao što su maloletnici bez pratnje ili lica koja su preživela mučenje, silovanje ili druge teške oblike psihološkog, fizičkog ili seksualnog nasilja.

Član 14.

1. Države članice omogućiće licima mlađim od 18 godina života koja uživaju privremenu zaštitu pristup obrazovnom sistemu pod istim uslovima kao i državljanima države članice domaćina. Države članice mogu da predvide da takav pristup bude ograničen na državni obrazovni sistem.
2. Države članice mogu da dozvole odraslim licima koja uživaju privremenu zaštitu pristup opštem obrazovnom sistemu.

Član 15.

1. Za potrebe ovog člana, u slučajevima u kojima su porodice već postojale u državi porekla, a bile su razdvojene zbog okolnosti koje prate masovni priliv, sledeća lica će se smatrati delom porodice:
 - (a) bračni drug sponzora ili njegov/njen nevenčani partner u stabilnoj vezi, u onim slučajevima u kojima nevenčani parovi u zakonodavstvu ili praksi države članice o kojoj je reč imaju tretman koji je sličan tretmanu koji imaju venčani parovi prema njenom zakonu koji se odnosi na strance; maloletna deca sponzora ili njegovog/njenog bračnog druga koja nisu u braku, bez razlike u odnosu na to da li su rođena u bračnoj zajednici ili van nje, ili su usvojena, i
 - (b) drugi bliski rođaci koji su živeli zajedno kao deo porodične zajednice u vreme događaja koji su doveli do masovnog priliva, i koji su potpuno ili pretežno bili izdržavani od strane sponzora u to vreme.

2. U slučajevima u kojima razdvojeni članovi porodice uživaju privremenu zaštitu u različitim državama članicama, države članice će izvršiti spajanje članova porodice kada se uvere da članovi porodice potpadaju pod opis iz stava 1(a), uzimajući u obzir želju navedenih članova porodice. Države članice mogu izvršiti spajanje članova porodice kada se uvere da članovi porodice potpadaju pod opis iz stava 1(b), uzimajući u obzir, u razmatranju svakog slučaja ponaosob, izuzetne teškoće sa kojima bi se oni suočavali ako ne bi došlo do spajanja porodice.

3. U slučajevima u kojima sponzor uživa privremenu zaštitu u jednoj od država članica, a jedan ili više članova porodice još uvek nisu u državi članici, država članica u kojoj sponzor uživa privremenu zaštitu izvršiće spajanje članova porodice kojima je potrebna zaštita sa sponzorom u slučaju kada se uveri da članovi porodice potpadaju pod opis iz stava 1(a). Država članica može izvršiti spajanje članova porodice kojima je potrebna zaštita sa sponzorom u slučaju kada se uveri da članovi porodice potpadaju pod opis iz stava 1(b), uzimajući u obzir, u razmatranju svakog slučaja ponaosob, izuzetne teškoće sa kojima bi se oni suočavali ako ne bi došlo do spajanja porodice.

4. Kada primenjuju ovaj član, države članice će imati u vidu najbolje interese deteta.

5. Države članice o kojima je reč odlučiće, uzimajući u obzir članove 25. i 26, u kojoj državi članici će se izvršiti spajanje porodice.

6. Članovi porodice koji su se spojili dobiće dozvole boravka u skladu sa privremenom zaštitom. U tu svrhu izdaju se dokumenti ili drugi ekvivalentni dokazi. Prebacivanje članova porodice na teritoriju druge države članice radi spajanja porodice u skladu sa stavom 2, imaće za posledicu ukidanje dozvola boravka izdatih u državi članici polazišta, kao i prestanak obaveza prema dotičnim licima u vezi sa privremenom zaštitom.

7. Praktična primena ovog člana može da obuhvati saradnju sa međunarodnim organizacijama o kojima je reč.

8. Država članica će, na zahtev druge države članice, dati informacije predviđene Aneksom II o licu koje je dobilo privremenu zaštitu, a koje su potrebne kako bi se predmet obradio u skladu sa ovim članom.

Član 16.

1. Države članice će, što je moguće pre, preduzeti mere da osiguraju neophodno zastupanje maloletnika bez pratnje koji uživaju privremenu zaštitu od strane zakonskog staratelja ili, tamo gde je neophodno, zastupanje od strane organizacije koja je nadležna za brigu o maloletniku i njegovu dobrobit ili od strane bilo kog drugog odgovarajućeg zastupnika.

2. Tokom perioda privremene zaštite države članice obezbediće da maloletnici bez pratnje budu smešteni:

(a) kod odraslih rođaka;

(b) kod hraniteljske porodice;

(c) u prihvatnim centrima sa specijalnim mogućnostima za maloletnike, ili u drugom smeštaju pogodnom za maloletnike;

(d) kod osobe koja se starala o detetu tokom bekstva.

Države članice preduzimaju neophodne korake da omoguće smeštanje deteta. Države članice će utvrditi saglasnost dotične odrasle osobe ili osoba. Stavovi deteta uzeće se u obzir u skladu sa starošću i zrelošću deteta.

POGLAVLJE IV

PRISTUP POSTUPKU AZILA U KONTEKSTU PRIVREMENE ZAŠTITE

Član 17.

1. Lica koja uživaju privremenu zaštitu moraju imati mogućnost podnošenja zahteva za azil u bilo kom trenutku.

2. Razmatranje bilo kog zahteva za azil, koji nije obrađen pre završetka perioda privremene zaštite, biće okončano nakon završetka tog perioda.

Član 18.

Biće primenjeni kriterijumi i mehanizmi za odlučivanje o tome koja je država članica nadležna za razmatranje zahteva za azil. Posebno, država članica nadležna za razmatranje zahteva za azil koji je podnelo lice koje uživa privremenu zaštitu shodno ovoj direktivi, jeste ona država članica koja je prihvatila njegovo prebacivanje na svoju teritoriju.

Član 19.

1. Države članice mogu predvideti da privremena zaštita ne može da se uživa istovremeno sa statusom lica koje traži azil, dok su zahtevi u razmatranju.
2. U onim slučajevima u kojima, nakon što je zahtev za azil razmotren, licu koje ispunjava uslove za privremenu zaštitu, ili koje uživa privremenu zaštitu, nije dodeljen status izbeglice ili, prema potrebi, druga vrsta zaštite – države članice će, bez štete po član 28, omogućiti da to lice uživa ili da nastavi da uživa privremenu zaštitu tokom preostalog dela perioda zaštite.

POGLAVLJE V POVRATAK I MERE NAKON ZAVRŠETKA PRIVREMENE ZAŠTITE

Član 20.

Kada se završi privremena zaštita, primenjuju se opšti zakoni o zaštiti i o strancima u državama članicama, bez štete po članove 21, 22. i 23.

Član 21.

1. Države članice će preduzeti neophodne mere kako bi omogućile dobrovoljni povratak lica koja uživaju privremenu zaštitu, ili čija je privremena zaštita završena. Države članice će obezbediti da se odredbama koje regulišu dobrovoljni povratak lica koja uživaju privremenu zaštitu, olakša njihov povratak uz poštovanje ljudskog dostojanstva. Država članica će se postarati da odluka tih lica o povratku bude doneta na osnovu potpunog poznavanja činjenica. Države članice mogu da predvide informativne posete.
2. U periodu u kome privremena zaštita još uvek traje, države članice će, na osnovu okolnosti koje preovlađuju u državi porekla, omogućiti povoljno razmatranje zahteva lica koja su uživala privremenu zaštitu i koja su ostvarila svoje pravo na dobrovoljni povratak za povratak u državu članicu domaćina.
3. Na kraju privremene zaštite, države članice mogu da predvide da obaveze utvrđene u Poglavlju III budu individualno proširene na lica koja su bila obuhvaćena privremenom zaštitom, a koriste program dobrovoljnog povratka. Proširenje će biti na snazi do datuma povratka.

Član 22.

1. Države članice preduzeće neophodne mere kako bi osigurale da prisilan povratak lica čija je privremena zaštita završena, a koja ne ispunjavaju uslove za prijem, bude ostvaren uz dužno poštovanje ljudskog dostojanstva.
2. U slučajevima prisilnog povratka, države članice će razmotriti bilo koje ozbiljne humanitarne razloge koji u određenim slučajevima povratak mogu učiniti nemogućim ili nerazumnim.

Član 23.

1. Države članice preduzeće neophodne mere u vezi sa uslovima boravka lica koja su uživala privremenu zaštitu i od kojih se ne može razumno očekivati da putuju – s obzirom na njihovo zdravstveno stanje – u onim slučajevima u kojima bi, na primer, trpeli ozbiljne negativne posledice ako bi prekinuli svoje lečenje. Oni neće biti proterani dok god takva situacija traje.
2. Države članice mogu dozvoliti porodicama sa maloletnom decom koja pohađaju školu u državi članici da koriste uslove boravka, dozvoljavajući deci o kojoj je reč da završe tekući školski period.

POGLAVLJE VI SOLIDARNOST

Član 24.

Mere predviđene ovom direktivom oslanjaće se na Evropski fond za izbeglice osnovan Odlukom 2000/596/EC, pod uslovima navedenim u toj odluci.

Član 25.

1. Države članice će prihvatiti lica koja ispunjavaju uslove za privremenu zaštitu u duhu solidarnosti Zajednice. One će navesti svoje kapacitete za prihvatanje takvih lica, u brojkama ili uopšteno. Ta informacija će biti utvrđena Odlukom Saveta iz člana 5. Nakon usvajanja te odluke, države članice mogu da navedu dodatne kapacitete prihvata tako što će uputiti pisano obaveštenje Savetu i Komisiji. Te informacije će biti brzo prosleđene UNHCR-u.

2. Dotične države članice, delujući u saradnji sa nadležnim međunarodnim organizacijama, staraju se da lica definisana u Odluci Saveta iz člana 5. koja ispunjavaju uslove, a koja još nisu stigla u Zajednicu, izraze svoju volju da budu primljena na njihovu teritoriju.

3. Kada broj onih koji ispunjavaju uslove za privremenu zaštitu, nakon iznenadnog i masovnog priliva, prevaziđe kapacitete prihvata iz stava 1, Savet će po hitnom postupku ispitati situaciju i preduzeti odgovarajuće korake, uključujući i davanje preporuke za dodatnu podršku pogođenim državama članicama.

Član 26.

1. Tokom trajanja privremene zaštite, države članice će međusobno sarađivati u vezi sa premeštanjem boravka lica koja uživaju privremenu zaštitu iz jedne države članice u drugu, shodno pristanku dotičnih lica na takvo prebacivanje.

2. Država članica će o zahtevima za prebacivanje obavestiti druge države članice, kao i Komisiju i UNHCR. Države članice će obavestiti državu članicu koja upućuje zahtev o svojim kapacitetima za prihvatanje lica koja se prebacuju.

3. Država članica će na zahtev druge države članice dati informacije predviđene Aneksom II o licu koje uživa privremenu zaštitu, a koje su potrebne kako bi se predmet obradio u skladu sa ovim članom.

4. U onim slučajevima u kojima se izvrši prebacivanje iz jedne države članice u drugu, dozvola boravka u državi članici polazišta isteći će, a obaveze prema dotičnim licima u pogledu privremene zaštite u državi članici polazišta će prestati. Nova država članica domaćin pružiće privremenu zaštitu dotičnim licima.

5. Države članice će za prebacivanje lica koja uživaju privremenu zaštitu između država članica koristiti model propusnice utvrđen u Aneksu I.

POGLAVLJE VII ADMINISTRATIVNA SARADNJA

Član 27.

1. U svrhu administrativne saradnje koja je potrebna za sprovođenje privremene zaštite, svaka država članica će imenovati nacionalni organ za kontakt, čije će adrese poslati jedna drugoj, kao i Komisiji. Države članice će, u vezi sa Komisijom, preduzeti sve odgovarajuće mere za uspostavljanje direktne saradnje i razmenu informacija između nadležnih organa.

2. Države članice će, redovno i što je brže moguće, saopštavati podatke u vezi sa brojem lica koja uživaju privremenu zaštitu, kao i potpune informacije o nacionalnim zakonima, propisima i administrativnim odredbama koje se odnose na sprovođenje privremene zaštite.

POGLAVLJE VIII POSEBNE ODREDBE

Član 28.

1. Države članice mogu da isključe lica iz privremene zaštite ukoliko:

(a) postoje ozbiljni razlozi da se smatra da je:

(i) on ili ona počinio(la) zločin protiv mira, ratni zločin ili zločin protiv čovečnosti, definisan međunarodnim instrumentima kojima su utvrđeni takvi zločini;

(ii) on ili ona počinio(la) teško nepolitičko krivično delo izvan države članice prijema, pre nego što je primljen(a) u tu državu članicu kao lice koje uživa privremenu zaštitu. Težina očekivanog krivičnog gonjenja treba da bude odmerena u odnosu na prirodu krivičnog dela za koje je dotično lice osumnjičeno. Posebno okrutne radnje, čak i ako su počinjene sa navodnim političkim ciljem, mogu se klasifikovati kao teška nepolitička krivična dela. To važi kako za one koji su učestvovali u izvršenju krivičnog dela, tako i za podstrekače izvršenja dela;

(iii) on ili ona kriv(a) za dela suprotna ciljevima i načelima Ujedinjenih nacija;
(b) postoje osnovani razlozi da se on ili ona smatraju opasnošću za bezbednost države članice domaćina ili, pošto je pravosnažnom presudom osuđen(a) za posebno teško krivično delo, on ili ona predstavlja opasnost po zajednicu države članice domaćina.

2. Razlozi za isključenje iz stava 1. biće zasnovani samo na ličnom ponašanju dotičnog lica. Odluke o/ili mere isključenja biće zasnovane na načelu proporcionalnosti.

POGLAVLJE IX ZAVRŠNE ODREDBE

Član 29.

Lica koja je država članica isključila iz korišćenja privremene zaštite ili spajanja porodice, imaju pravo da pokrenu pravni postupak za stavljanje prigovora u toj državi članici.

Član 30.

Države članice utvrdiće pravila o kaznama za kršenje nacionalnih odredaba usvojenih u skladu sa ovom direktivom i preduzeće sve neophodne mere kako bi osigurale da se one sprovede. Predviđene kazne moraju biti delotvorne, primerene delu i takve da odvraćaju od izvršenja dela.

Član 31.

1. Najkasnije dve godine nakon datuma navedenog u članu 32, Komisija će podneti izveštaj Evropskom parlamentu i Savetu o primeni ove direktive u državama članicama i predložiti bilo koje izmene i dopune koje su neophodne. Države članice će poslati Komisiji sve informacije koje su odgovarajuće za izradu ovog izveštaja.

2. Nakon podnošenja izveštaja iz stava 1, Komisija će izveštavati Evropski parlament i Savet o primeni ove direktive u državama člancima najmanje na svakih pet godina.

Član 32.

1. Države članice doneće zakone, propise i administrativne odredbe neophodne za poštovanje ove direktive najkasnije do 31. decembra 2002. godine. O tome će bez odlaganja obavestiti Komisiju.

2. Kada države članice usvoje te mere, one će sadržavati upućivanje na ovu direktivu ili će biti propraćene takvim upućivanjem prilikom njihovog zvaničnog objavljivanja. Načine na koje se vrši to upućivanje utvrđuju države članice.

Član 33.

Ova direktiva stupa na snagu na dan svoga objavljivanja u *Službenom listu Evropske zajednice*.

Član 34.

Ova direktiva upućena je državama članicama u skladu sa Ugovorom o osnivanju Evropske zajednice.

ANEKS I

MODEL PROPUSNICE ZA PREBACIVANJE LICA KOJA UŽIVAJU PRIVREMENU ZAŠTITU

PROPUSNICA

Naziv države članice koja izdaje propusnicu:

Registracioni broj (*):

Izdata shodno članu 26. Direktive 2001/55/EC od 20. jula 2001. godine o minimalnim standardima za dodelu privremene zaštite u slučaju masovnog priliva raseljenih lica i o merama za unapređenje ravnoteže među državama članicama u naporima za pružanje pomoći pri prijemu takvih lica i snošenju posledica tog prijema.

Važi samo za prebacivanje iz(1) u(2).

Dotično lice mora da se javi u(3) do(4).

Izdata u:

PREZIME:

IME:

MESTOI DATUM ROĐENJA:

U slučaju da je u pitanju maloletnik, ime (imena) odgovornih odraslih lica:

POL:

DRŽAVLJANSTVO:

Datum izdavanja:

PEČAT

Potpis korisnika: Za nadležni organ:

Imalac propusnice je identifikovan od strane državnih organa(5) (6)

Identitet imaoaca propusnice nije utvrđen

Ovaj dokument se izdaje isključivo shodno članu 26. Direktive 2001/55/EC i ni na koji način ne predstavlja dokument koji se može izjednačiti sa putnom ispravom kojom se daje odobrenje za prelazak spoljne granice ili dokumentom kojim se dokazuje identitet lica.

(* Registracioni broj dodeljuje zemlja iz koje se vrši prebacivanje u neku drugu državu članicu.

(1) Država članica iz koje se vrši prebacivanje.

(2) Država članica u koju se vrši prebacivanje.

(3) Mesto gde lice mora da se prijavi po dolasku u drugu državu članicu.

(4) Rok do koga lice mora da se prijavi po dolasku u drugu državu članicu.

(5) Na osnovu sledećih putnih ili ličnih isprava, koje su date na uvid državnim organima.

(6) Na osnovu drugih dokumenata, koji nisu putna ili lična isprava.

ANEKS II

Informacije iz članova 10, 15. i 26. Direktive obuhvataju u meri u kojoj je to neophodno jedan ili više sledećih dokumenata ili podataka:

(a) lične podatke o dotičnom licu (ime, nacionalnost, datum i mesto rođenja, bračno stanje, srodničke veze);

(b) lične i putne isprave dotičnog lica;

(c) dokumente koji se odnose na dokaze o porodičnim vezama (venčani list, kršteni list, potvrda o usvojenju);

(d) druge informacije od ključne važnosti za utvrđivanje identiteta ili srodničkih veza tog lica;

(e) dozvole boravka, vize ili odluke o odbijanju izdavanja dozvole boravka koje je država članica izdala dotičnom licu i dokumente na osnovu kojih su te odluke donete;

(f) nerešene zahteve za dozvolu boravka i vizu koje je podnelo dotično lice u državi članici, i fazu do koje se stiglo u obradi tih zahteva.

Država članica koja daje informacije obavestiće o bilo kakvim ispravkama informacija državu članicu koja traži te informacije.